

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Verbo Dei Libri Tres

Helm, Heinrich

Coloniae, 1560

VD16 H 1736

Verbum Dei communiter dictum, sanctorum doctorum sunt lucubrations,
ecclesiae sensui conformes. Cap. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30114

Verbum Dei communiter dictum, sanctorum doctorum sunt
eubrations, ecclesiæ sensui conformes. Cap. X.

ATERTIO modo cōmuniter dicitur verbū dei, quicquid
ad diuinī honoris augmentū & ædificationē fidelium,
in fide vera, in pietatis studio, in charitatis feroore & bo-
nis moribus, scribitur, ordinatur, statuitur, docetur & ma-
datur: Eatenus tamen, quatenus ex sacra scriptura fluit, e-
ruiturq; iuxta veram eius intelligentiam, quam per do-
ctores sanctos in ecclesia docuit, docet & docebit semper
Ioan. 14.

Matt. 22. spiritus sanctus usq; ad finē mudi. Eodem modo, verba pre-
dicantium, recte tractantium verbū Dei, viam Dei in veri-
tate docentū, & in omni sapientia, ut exibeant oēs homi-
Col. 1. nes perfectos in Christo Iesu sunt verbū Dei. Similiter qui
2. Cor. 2. verbū Dei nō adulterat, scripturas nō deprauant, sed illas
ex sinceritate tractantes, sicut ex Deo et corā Deo, in Chri-
sto loquunt̄. Sic & lucubrations sanctorum doctorum, quos
Dei recepit et approbavit ecclesia, verbū Dei sunt, et dici
possunt et debent. Nā sicut sancti hoīes, nō voluntate hu-
2. Pet. 1. mana, nec ex industria, ppria, sanctam scripturā ediderit,
sed spiritu sancto inspirati: sic sancti doctores, germanum
genuinūq; scripture sensum, ex eiusdē sancti spiritus illu-
stratione acceperūt, et posteritati reliquerūt: ne ab im-
postorib; fascinari, aut à pseudoprophetis seduci, aut ab infi-
cientiū imposturis traduci possemus, et cadere à ppria fiz
2. Pet. 3.

1. Cor. 12. Et alibi: Habētes donationes secundū gratiā que data est
Rom. 12. vobis differētes, siue prophetiæ, secundū rationē fidei: siue
qui docet, in doctrina, &c. Et iterū: Deus quofdā dedit in
1. Cor. 12. ecclesia primō quidē apostolos, secūdō prophetas, tertio do-
ctores: deinde virtutes, exinde gratias curationū, epitula-
tiones, gubernationes, genera linguarū, interpretationes
ser.

Termonū. Et ad Ephe. ait: Ch̄s dedit quosdam apostolos, Ephe. 4.
 quosdā aut̄ pphetas, alios verò euāgelistas, alios aut̄ pasto- Hier. 3.
 res & doctores, ad informādū populū, & pascendū eos do-
 strina & sciētia: Doctrina, scilicet morū, & scientia salutis
 atq; sanctorū. Et hos dedit in opus, nō dn̄ationis, sed mi-
 nisterij: Ad cōsummationē sanctorū in omni opere & ser-
 mone bono, in ædificationē corporis Ch̄ri, quod est ecclē-
 sia: Donec oēs occuram⁹ illi obuiā in aēra &c. Hinc rursus 1. Thes. 4.
 ait: Spiritū nolite extinguere, eundē per mala opa fugādo
 à vobis: Prophetias nolite spernere, hoc est, sacrę scripture 1. Thes. 5.
 expositiones. Verūm, q̄a Satanas se quoq; trāfigurat in an-
 gelū lucis, & ministri illi⁹ in ministros iusticię, multi mul-
 ta scribūt & docēt, nō recipiēda: Ideo subiungit: Oia pro-
 bate, vtrū ex Deo sint, nec ne. Quod postq; studiosissimē
 fecistis, sine acceptione psonarū & affectu carnali, veritate
 & sinceritate comperta, quod bonū est, tenete. Reprobase Esai. 7.
 malū & eligate bonū: Eligite verū, dimittēdo falsum: Dis- Leuit. 10.
 cernite inter sanctū & profanū, inter sanā doctrinā & per-
 uersa dogmata hæreticorū. Hæc fugite, illa amplectimini
 & tenete. Hinc addit Apostolus, Deū sanctos, veros, & ca-
 tholicos dedisse doctores, ne simus paruuli sensib⁹ sed ma-
 litia, fluctuantes & incerti, qd verū & qd falsum, qd tenē- 2. Tim. 3.
 dū & qd respuendū, & circūferamur quolibet vento do-
 ctrine false, in negotia hoīm mente corruptorū, reprobōrū 1. Cor. 14.
 circa fidē, vniuersas domos insanijs suis falsis subuerten- Tit. 1.
 tium, qui per dulces sermones & benedictiones corda se- Rom. 16.
 ducūt innocentium, & ducūt eos per vias nō bonas, quæ li- Prou. 14.
 cet fascinatis videantur bonæ, recte & iustæ, nouissima ta- 2. Pet. 2.
 men earū ducunt ad mortem. Et multi (proh scelus) am-
 bulant in eis, & sequūtur luxurias eorum. Hoc etiam faci-
 unt in astutia Satanica & serpentina, mentiendo nihil pe- Gene. 3.
 riculi, nihil item piaculi esse in mandatorū Dei transgres-
 sione, mādata Dei impossibilia esse obseruatu, Solam fidē

C 2 suffi-

sufficere ad salutem: Bona opera nihil prodesse piè viuentibus in Christo, nec mala opera vel tantillum obesse ambulantibus Deo ex aduerso in delictis & peccatis suis, audacterq; Deum prouocantibus ad iracundiam in sceleri-

2. Cor. 11. bus & vanitatibus suis, ad circunuētionem erroris. Sicut namq; serpens Euam seduxit astutia sua in præuaricatione,

1. Tim. 2. nem, sic & apostoli Satanæ, pseuodochristi, ministri diaboli, duces cæci, fascinatores populi, à fide electoru descendunt, attendunt spiritibus erroru & doctrinis dæmonio-

1. Tim. 4. rū, atq; in hypocrisi loquuntur (sicut & pater eorū men-

1. Ioan. 8. dax) mendacia, in om̄i seductione iniquitatis, his qui per-

2. Thes. 2. eunt, eò q veritatem charitatis non recipiunt (qua est de corde puro, conscientia bona, & fide non ficta) vt salui fi-

1. Tim. 1. ant. Ideo mittit illis Deus operationem erroris, vt credant & cōsentiant mendacijs, quæ cultores peruersoru dogma-

Rom. 2. tū colunt, fabricant & disseminant: vt iudicentur ad æter-

1ob 13. nam damnationem oēs, qui non credunt veritati (qua fan-
cti ecclesiæ doctores sincerè docent) sed consentiunt ini-

quitati, falsitati & impietati, quā lactatores & seductores

impudentissimi agganiunt tota die Stentoreo clamore.

B Ergo, qui doctorum ecclesiæ scripta spernit, nō hoīem

1. Ioan. 2. spernit, sed spiritū sanctū, qui eos misit, vnxit, & oēm ve-

10an. 16. ritatem Dei docuit, atq; per eos ad iustitiam om̄es electos

Dan. 12. erudiuit: & quæ Iesu Christi & salutis sunt, edocuit.

C Sancti doctores spernendi non sunt, sed honore sum-

Luc. 6. mo prosequendi, scripta quoq; eorum om̄i cum reueren-

Matt. 12. tia applicenda. Nam sunt filij altissimi, fratres, matres, so-

Rom. 10. rores, amici, pueri & membra Christi, animata tempora spi-

Matt. 5. ritus sancti Christum & in Christum corde crediderunt

ad iustitiam: sed ore & opere eum & verbum illius con-

Exod. 25. fessi sunt ad salutem. Taceo, quod sunt lux mundi, sal-

terræ, ciuitates supra montem, & lucernæ positæ super

donis

donis spiritus sancti quasi septem lampadibus, plena oleo *Apoc. 11.*
 Pietatis, et igne diuini amoris, ardentia et lucentia ante *Ioan. 5.*
 dominum. Sunt radix solis iusticie, odor bonus Christi, *2. Cor. 2.*
 sagittæ potentis acutæ: Sunt cæli, enarrates gloriam Dei, *Psal. 18.*
 palmites vitis veræ, doctores in fide et veritate, duces ex- *Ioan. 15.*
 ercitus Dei, pastores ouium Christi. Sunt riuuli, ex fonte *Esa. 45.*
 sapientie et puto aquarum viuentium exuberantes: Sunt *Eccl. 24.*
 cæli desuper rorantes, nubes iustum pluentes, flumi-
 na hortum plantationum rigantia. Sunt cultores in vinea,
 pastores in caulis, duces in Christi militia, rectores in po-
 pulis, laboratores in agro dominico, seminatores verbi
 Dei, ministri Christi, et dispensatores multiformis gratiae *1. Cor. 4.*
 Dei gratis in alios, sicut eam gratis acceperunt. Serui bo- *1. Pet. 4.*
 ni, fideles et prudentes, lumbos præcinctos habentes, et *Luc. 12.*
 lucernas ardentes in manibus semper tenentes, in accepto *Matt. 25.*
 talento nunquam non negociantes, omni temporis mo-
 mento parati, dum à nuptijs dominus reuertatur (et ut fi-
 nem faciam sunt forma populi, exempla ouium bonorum *1. Thes. 4.*
 operum, specula virtutum, viæ ambulâdi post Christum, *Tit. 2.*
 Sunt stellæ mundum illuminâtes, saluatores populorum *Phil. 2.*
 per fidem orthodoxam. Sunt patres electorum, quos per *1. Cor. 9.*
 euangelium generat in Christum. Beati proinde sunt do- *1. Cor. 4.*
 ctores sancti, qui profunda fluuiorum scrutati sunt, et ab-
 scondita scripturæ produxerunt in lucem, quibus Deus
 incerta et occulta sapientie suæ manifestauit: Quibus da- *Psal. 50.*
 tum est nosse mysteria regni Dei: Quibus dedit scientiam *Luc. 8.*
 sanctorum, et cibavit pane vitæ et intellectus, potauit a-
 qua pientie salutaris, exaltauit in verbo gloriae: Qui af. *Esa. 48.*
 cenderrunt ut ignis, et sermo eorum ut facula ardet, in quo *Matt. 2.*
 rum ore lex veritatis fuit: Qui angelos vixerunt, et fuerunt,
 ideo lex dñi de ore eorum est reqrenda. Nā p eos, quasi de *Psal. 84.*
 occulto propiciatorio Deus loquitur pacé in plebe iuā, et *Hebr. 12.*
 docet nos utilia in recipiendo sanctificationem eius. *Esa. 48.*

C 3 hostis

D Hostis ergo pnicissimus Christi est, & Ecclesiæ Dei,
 qui hos seruos Dei proscindit conuicijs, fugillat verbis,
 blasphemat scommatibus, extenuat mēdacijs. Nam quod
 Gal. 2.
 illi ædificauerunt cum Christo, hoc isti destruunt: Quod
 1. Cor. 3.
 Christus per eos plantauit, hoc illi euellunt: Quod Chri-
 Matt. 12.
 stus per eos collegit, hoc illi dispergunt: Quos Deus per
 Rom. 8.
 hos vocauit, iustificauit & saluauit, illos ipsi auertunt, se-
 Esaiæ 1.
 ducunt, damnant. Sic sanctorum doctorum mastiges de-
 C 5.
 relinquūt dñm, blasphemāt spiritū sanctū in eis, & eloqui
 um sancti Israel blasphemant, quod per eos nobis est mis-
 Matt. 10.
 ricorditer donatū. Verūm, q̄ sanctos doctores audit, Chri-
 Luc. 10.
 stū qui eos misit, & spiritū sanctū qui eos vnxit & docuit
 oēm veritatē, audit: Et qui eos spernit, fugillat, exhibitat &
 Jacob. 1.
 traducit impiè, Christum spernit & patrem lumen, qui
 1. Iohann. 2.
 sapientiam veram illis dedit affluēter, & spiritum sanctū
 Matt. 11.
 blasphemat cuius vñctio quam habuerunt, eos docuit de
 omnibus. Vnde & Sodomæ & Gomorræ remissius erit in
 die illa, qua dominus iudicabit orbem terrarum in iusti-
 cia, & populos in æquitate, quām generationi isti Ludera-
 Ezekiel. 2.
 norum pessimæ, incredulæ, exasperatrici: De quibus scrip-
 tūtum est: Subuersores tecum sunt, & cum scorpionibus
 Ezekiel. 3.
 habitas homines attrita fronte & duro corde: Quia nolūt
 Iob. 21.
 intelligere vt bene agāt, vt à diaboli laqueis resipiscāt, vt
 relicta malitia ad Deū reuertātur. Vnde & Deo ope dicit
 Rom. 3.
 & veritate: Recede à nobis, scientiā viarū tuarū, q̄ per san-
 Iohann. 15.
 etos doctores & electos tuos doces, nolum⁹. Ergo dānatio
 eorū iusta est, & nullā in peccatis suis excusationē habet.
 Quid sit propriè uerbum Dei, diffinitur.

Cap. XI.

A **Q** uippter rectè verbū diffinire sic possumus, q̄ est
 manifestatio voluntatis diuinæ Vel, verbū Dei, si-
 Rom. 14.
 gnum aut scriptum est, per quod nobis volūtas Dei bona,
 bene placens & perfecta manifestatur: Hoc autem fit per
 Chri-